

TRÄNING INFÖR ETT VILTSPÅRPROV

Efter spårartiklarna i tidigare nummer har det kommit in en hel del frågor om träning och problemlösningar i samband med spårning. En brevskrivare vill veta hur jag tränar inför ett viltspårprov och det tog jag fasta på att berätta i det här numret.

Text: Barbro Börjesson **Foto:** Carina Lagerstedt

Som exempel på problem undrar Stefan om det är viktigt att ha ett spårslut och i så fall vad är bäst att använda? Linnea frågar vilken längd på spårslutan som är att rekommendera, och Göte skriver att hans hund blir mer och mer het och slarvig efter varje träning och undrar hur han ska tackla det problemet. Ni som är nyfikna på hur jag tränar inför ett viltspårprov får veta det i den här artikeln.

När jag på "ålderns höst" sadlade om från att vara schäferägare till att äga en Västgötaspets var min ambition att låta även den hunden få använda sin arbetslust till att spåra och mitt mål blev att träna för viltspårprov. Efter en föreläsning vid ett hundläger hade jag fått följa med deltagarna när de skulle träna för just viltspårprov och jag sa inte nej när de erbjöd mig ett prova-på-spår. Min hund ägnade en lång stund åt att noggrant undersöka blodet i starten men arbetade sig sedan snabbt och till synes

enkelt fram till slutet/klöven. Jag bestämde mig för att göra ett anlagsprov och efter att ha läst bestämmelserna kontaktade jag en domare. Den träning min hund fick genomgå fram till provdagen var att spåra mina fotspår, utan vare sig blod eller klöv. Resultatet blev som jag hade förväntat mig. Hon jobbade väldigt långsamt i starten, faktiskt så jag befarade att vi inte skulle ta oss runt, men ökade tempot efterhand och blev hyllad av domaren som rekommenderade mig att träna vidare mot ett öppenklassprov.

Sagt och gjort. Jag läste i reglerna och förstod att det nog skulle vara klokt att hunden fått erfarenhet av att man skjuter under spårprovet. Att göra avbrott i spåret och sätta eller lägga hunden hade vi gjort under våra "vanliga" träningsspår, likaså att gå fram och tillbaka i spåret och gå runt i eget spår och andra klurigheter som spårhundar kan råka ut för, oavsett om det handlar om en viltspårare eller en tjänstehund som har

till uppgift att hitta bevismaterial eller en brottsling. Min hund fick första pris med hederspris vid samtliga tre provtillfällen och därmed var hon viltspårchampion.

Oavsett vad målet är för den hund jag skall träna startar jag med att göra kontroller. Jag utgår från att alla hundar kan spåra om de av någon orsak är motiverade. Jag utgår också från att en hund kan bestämma spårriktning, att den kan följa riktningförändringar i spåret och att den klarar att följa spåret oavsett vilken riktning vinden har. Det gör att jag inte är så noga med att kolla hur det blåser eller om spåret har runda/mjuka vinklar eller tvära/spetsiga. Däremot studerar jag hur min hund betar sig när spåret ändrar riktning eller om det blåser stark sidvind. Jag gör så för att hitta hundens kvalitéer och eventuella svagheter och lägger upp träningen efter de svar jag får av hundens arbetssätt.

Ett viltspårprov innehåller tre doftkomponenter förutom markens- och vegetationens dofter. Dels avsätter personen som lägger spåret sin doft (persondoft) dels droppas blod under vissa sträckor och slutligen släpar spårläggaren en klöv som givetvis också avsätter sin doft i spåret. Vi kan utgå från att hunden känner en gröt av dofter som gör att provspåret blir tämligen enkelt att följa för en arbetsvillig hund. Mitt mål är att få en noggrann och koncentrerad hund så därför lägger jag ut mina tränings-spår utan blod och klöv.

Under ett viltspårprov är det spårläggarens personvittring som finns konstant. Min filosofi är att om en hund prioriterar personvittringen är chansen som störst att den sällar bort annan vittringsinformation som också kan förkomma i terrängen. Min erfarenhet är att resultatet ger en mer noggrann spårhund som inte stressar upp sig på grund av alltför höga förväntningar kanske på att det blir "hej och hå" när den kommer fram till slutet.

FÖRSTA SPÅRET

Första spåret lägger jag ganska kort, kanske ett- till tvåhundra meter och placerar något i slutet som jag vet att min hund gillar. Det kan vara en leksak lika gärna som en ask med något gott innehåll. Jag väljer gärna lättframkomlig skogsmark för att kunna koncentrera mig på hundens arbetssätt och slippa se vart jag sätter mina egna fötter och jag går ofta ett U-spår eller med en vinkel. Jag är lat och vill slippa en lång återgång!

Efter en halv- till en timme går jag med hunden i koppel och halsband vinkelrätt mot spåret för att se om min hund noterar den avvikande doft som mina fotspår har lämnat i terrängen. När hunden tar an spåret följer jag tyst efter och när hunden markerar spårslutet berömmar jag den "lagom" mycket. Ungefär som "nej men vad hittade du där?"

Om hunden inte skulle visa intresse när den stöter på spåret går vi vidare ett stycke, vänder och så ger jag den en ny möjlighet att upptäcka spåret lite längre fram på sträckan och den här gången från motsatt håll. De allra flesta hundar jag tränat har tagit upp och fullföljt spåret direkt vilket ger mig indikation om att "så här gör hundar". De svar jag får av det första kontrollspåret är hundens reaktion när den stöter på mina fotavtryck och hur den tar sig an spåret. Är den koncentrerad? Avbryter den spårningen eller fullföljer den? Hur betar den sig vid spårslutet?

Under det allra första spåret kanske hundens drivs mer av sin nyfikenhet än av sin jaktlust och därför avbryter spårningen om den inte finner något av intresse efter en viss sträcka. Om det händer eller om hunden avbryter för att intressera sig för annat går vi kort och gott därifrån. Hunden vet ju inte alls mitt syfte med just den här

"promenaden" och därför blir det aldrig en känsla av misslyckande. Nästa kontrollspår blir istället kortare. Det är jag som lär mig – hunden kan!

Ofta planerar jag några spår liknande det först lyckade för att hunden skall få visa att den "förstått" vår gemensamma aktivitet. Vår fortsatta träning handlar om att jag hela tiden fortsätter mina kontroller. Hur betar sig hunden vid terrängbyten, vägövergångar, terräng utan markvegetation, olika väderleksförhållanden, viltvittring eller synintryck av vilt o.s.v. Om hunden visar att något är "svårt" tränar vi extra på den situationen innan jag går vidare. Skulle hunden bli störd av viltvittring eller synintryck av vilt planerar jag så ofta jag får möjlighet att träna lydnad i viltrik terräng. Där får jag möjlighet att korrigera den när den väljer viltintresse framför mina kommandoord. När vi rett ut det problemet lägger jag ut enkla, raka spår med avsikt att lyckas i marker där jag sett att vilt rört sig.

Jag byter koppel och halsband till spårutrustning när hunden visar förväntan på att få spåra, och det sker ofta efter endast några förstagångsspår. Min första hund jobbade bäst i spårhalsband medan min nuvarande spårar i sele. På fråga om hur lång lina jag använder så blir svaret att det måste anpassas till terrängen och hundens arbetssätt. I början vill jag gå nära hunden för att den skall uppleva att vi arbetar tillsammans, men också för att förhindra att hunden driver ut om spåret ändrar riktning, senare vill jag se om hunden ändrar arbetssätt om jag går 15 meter bakom den.

BLOD OCH KLÖVAR?

Men blod och klöv då? Ja visst kan jag binda fast en klöv i slutet eller släpa den under spårläggningen. Det blir också en typ av kontroll och jag släpar en klöv när spåret skall ha den långa liggtid som det är i öppenklassen. Jag vill kontrollera om klöven påverkade hundens spårtempo. Jag vill också veta hur hunden betar sig med klöven. Blir den triggad och vill slita och skaka den? Får jag ta hand om klöven eller betraktar hunden den som sin? Att blod i spåret gör jag vid enstaka tillfällen för att kontrollera hur det påverkar hunden. Under sträckor med kontinuerligt blod har jag inte märkt någon skillnad i hundarnas arbetssätt,

men punkter av blod med uppehåll emellan har varit intressanta att undersöka.

Om man inte vill ha något spårslut, hur upplever en hund det? Vid en av mina kurser deltog en hund som aldrig hade upplevt att finna något i samband med spårarbete. Ägaren hade bestämt sig för att hunden skulle sluta spåra när föraren stannade och tog av hunden spårsele, och det fungerade alldeles utmärkt. Så svaret på frågan blir att man bör kontrollera hur hunden reagerar vid nästa spår efter att den misslyckats med att komma fram till spårslutet. Jag är övertygad om att det inte alls är "farligt" om hunden inte lyckas utarbeta ett spår. Många hundförare ser det som ett stort misslyckande och i all välmening gör allt för att hjälpa hunden, kanske till och med leder den fram till klöven. Resultatet av det kommer inte att stärka hundens intresse för att nästa gång vara mer uthållig eller intresserad av att finna något. Istället kan det få till följd att hunden "ber" om hjälp så snart den råkar på någon form av problem.

Min slutsats för träningsupplägg när målet är viltspårprov blir att variera spåren på ett sätt som utvecklar och stärker hundens spårformåga. Minst lika viktigt är att jag lär känna min hunds sätt att ta sig an olika svårigheter som kan uppstå. Vid min första Västgötes anlagsspår hade domaren stött upp en älgko med kalv ur en lega när han gick ut spåret. På den platsen tog min hund extra tid på sig att reda ut spårets fortsatta sträckning. Jag blev ängslig och trodde hunden var helt fel men domaren, som visste orsaken, sa till mig att stå stilla och låta hunden få reda ut doftbilden i lugn och ro. Vårt spårprov blev tack vare detta ytterligare ett led i våra samlade erfarenheter.

Det är fantastiskt roligt och lärorikt att träna upp en bra spårhund och om målet med träningen är just viltspårprov, så tror jag att den uppgiften faktiskt är ganska enkel för en hund med arbetslust. Det viktiga för dig som förare innan anlagsprovet är att förbereda hunden på att det finns blod i spåret, och för öppenklassprovet att någon skjuter under spårning och att spåret kan vara dygnsgammalt. Verkligheten för en erfaren eftersökshund är både mer krävande och ofta mycket annorlunda! Lycka till ni alla som blir inspirerade av mitt sätt att "tänka spår"! ■